

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชุมชน และ ศักยภาพ ของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มคนพิการ เพื่อหาแนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค AIC ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพ และความต้องการของชุมชน มีการวางแผนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของทุกกลุ่ม ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหา ร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และร่วมรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น คณะผู้วิจัยจึงออกแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยจัดให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มคนพิการ ได้พัฒนาศักยภาพของตน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคสนาม (Field Study) ในพื้นที่ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

พื้นที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ในตำบล คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 8 หมู่บ้านที่ศึกษา คือ บ้านคลองโยง บ้านชัยขันธุ์ บ้านแหลนทราย บ้านวัดมะเกลือ บ้านดอนทอง บ้านคลองโยงใหม่ บ้านคลองข่อย และบ้านสหกรณ์

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มคนพิการ ใน ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์อายุ และความพิการของแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลคลองโยงอย่างน้อย 1 ปี
 2. มีอายุตามกลุ่มที่กำหนด
 3. สมัยครใจ และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้
- จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก
- กลุ่มผู้สูงอายุ 30 คน
- กลุ่มคนวัยทำงาน 15 คน
- กลุ่มเด็กและเยาวชน 20 คน และ
- กลุ่มคนพิการ 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจชุมชน การศึกษาเอกสารข้อมูลสภาพชุมชนด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม ความต้องการเรียนรู้ด้านสุขภาพ อาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา

2. แบบสัมภาษณ์และแนวทางการสนทนากลุ่ม จำนวน 4 ชุด

ชุดที่ 1 แนวทางการสนทนากลุ่ม (Group discussion Guideline) สำหรับสนทนากลุ่มกลุ่มผู้สูงอายุ (30 คน) กลุ่มคนวัยทำงาน (15 คน) กลุ่มเยาวชน (20 คน) ส่วนกลุ่มคนพิการ (จำนวน 5 คน) ใช้การเยี่ยมบ้านและสนทนากลุ่มผู้ดูแลคนพิการ บันทึกข้อมูลในระยะเตรียมการ (Pre – Research) เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินสภาพคนพิการ ก่อนการวางแผนจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC

ชุดที่ 2 การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการประเมินผล

ชุดที่ 3 แนวสัมภาษณ์เจาะลึก (In – depth Interview Guideline) สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มคนพิการ หรือรายที่มีข้อมูลอื่นๆ น่าสนใจเพียงพอที่จะศึกษาเฉพาะกรณี (case study)

ชุดที่ 4 แบบบันทึกการสังเกต ใช้เมื่อติดตามเยี่ยมคนพิการที่บ้าน เพื่อบันทึกการสังเกตสภาพที่อยู่อาศัย การเอาใจใส่ดูแลคนพิการของสมาชิกในครอบครัว และบันทึกการมีส่วนร่วมกิจกรรมของคนพิการ/ผู้ดูแลคนพิการขณะประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC

นอกจากเครื่องมือเพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลสภาพ ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มคนพิการ แล้วการวิจัยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามสภาพของแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มผู้สูงอายุ เข้าร่วมในการนัดพบแต่ละเดือน

กลุ่มวัยทำงาน เข้าร่วมประชุมสหกรณ์การเกษตรคลองโยง

กลุ่มเด็กและเยาวชน นัดประชุมทุกอาทิตย์

กลุ่มคนพิการ เยี่ยมบ้านเฉพาะกรณี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยลักษณะของเครื่องมือเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ การเยี่ยมบ้าน คณะผู้วิจัยแบ่งความรับผิดชอบการศึกษาของแต่ละกลุ่มทุกครั้งจะประชุม และลงพื้นที่ตามสภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมายรวมกัน กล่าวคือกลุ่มผู้สูงอายุจะพบกลุ่มตามกิจกรรมของผู้สูงอายุในสัปดาห์ที่ 2 หรือ 3 ตามการนัดภายในกลุ่ม กลุ่มวัยทำงานจะพบตามการประชุมของกลุ่มสหกรณ์วันที่ 10 ของเดือน กลุ่มเด็กและเยาวชนพบทุกสัปดาห์ในวันอาทิตย์ และกลุ่มคนพิการเยี่ยมบ้านตามข้อมูลข้างต้น ซึ่งทุกกลุ่มจะมีผู้นำที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการในการประสาน การตรวจสอบโดยคณะผู้วิจัยนอกจากการจัดเวทีที่จะเชิญวิทยากรเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนการดำเนินการและประเมิน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการประชุมเพื่อสรุปผลประเมินผลการเรียนรู้ของคณะผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา(Content analysis) และวิเคราะห์กระบวนการ(process analysis)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้นอกจากองค์ความรู้ที่เกิดจากชุมชนแล้ว ยังเป็นแนวทางของการเรียนรู้ในระดับชุมชนเพื่อประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดปัญหา หัวข้อ ระยะเวลา พื้นที่ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับวิชาที่ศึกษา

2. เขียนโครงการวิจัยเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ

3. วางแผนปรับโครงการวิจัย

4. จัดการเรียนรู้ตามมคอ.3 ภาคทฤษฎี

5. ศึกษา ดูงานการจัดประชุมเทคนิคAIC

6. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาภาคสนามตามกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

7. ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย

8. วิเคราะห์และสรุปรายงานผลการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการ (ชี้แจงคณะวิจัย)

ตารางที่ 3.1 ระยะเวลาดำเนินการ (25 พฤษภาคม 2554 – 24 พฤษภาคม 2555)

กิจกรรม	2554-2555				
	พ.ค.	มิ.ย.-ส.ค.	ก.ย.-พ.ย.	ธ.ค.-มี.ค.	เม.ย.-พ.ค.
1. ประชุมวางแผนดำเนินโครงการ ขออนุมัติงบประมาณ	↔				
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	↔	↔			
3. สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย		↔	↔		
4. เก็บรวบรวมข้อมูล				↔	
5. วิเคราะห์ข้อมูล					↔
6. เขียนรายงานการวิจัย					

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัย ออกเป็นระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพของชุมชน ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ระยะที่ 2 ขั้นปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ระยะที่ 3 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพของชุมชน ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การศึกษาสภาพของชุมชน ปัญหา ศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นกำหนดสภาพ/ปัญหา ศักยภาพ ความต้องการการเรียนรู้

สภาพชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละกลุ่ม

- ประชากร (เพศ,อายุ,จำนวน,การศึกษา ฯลฯ)
- สังคมและวัฒนธรรม
- เศรษฐกิจ(อาชีพ,รายได้)
- สิ่งแวดล้อม(ด้านกายภาพ)

ศักยภาพ ความต้องการการเรียนรู้

- ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์
- ความต้องการเรียนรู้ (ความต้องการของกลุ่ม ครอบครัว และชุมชนเป็นสำคัญ)

ความเป็นไปได้

- ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมของการเรียนรู้
- ความสัมพันธ์ของการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่ม

2. ขั้นการแสวงหาข้อมูลและการจัดการเรียนรู้ (ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของแต่ละกลุ่ม)

- ทักษะการดำเนินชีวิต
- การประกอบอาชีพ
- การพัฒนาสังคม
- ความรู้พื้นฐาน
- ทักษะการเรียนรู้

ระยะที่ 2 ขั้นปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพ และความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (วัตถุประสงค์, เนื้อหา, กระบวนการ/วิธี/กิจกรรม)

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพ และความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยใช้เทคนิค A-I-C (Appreciation Influence Control) ในขั้นของการสร้างความรู้ สร้างแนวทางพัฒนา และสร้างแนวปฏิบัติ

2. เก็บข้อมูลสัมภาษณ์ จัดประชุมร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อค้นหาความสามารถ/ศักยภาพของกลุ่มต่างๆ

3. ขั้นตอนและวิธีการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตารางที่ 3.2 ลำดับขั้นตอนการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC

ขั้นตอน	เวลาที่ใช้	ภารกิจหลัก
A - 1	15 นาที	เข้าใจสถานการณ์ สภาพที่แท้จริง (reality) เป็นการเริ่มให้ทบทวน ระบายอารมณ์ ความคิด มีศิลป์ มีสัมพันธภาพกับคนอื่น ไม่เคร่งเครียด
A - 2	20 นาที	สร้างวิสัยทัศน์ สภาพที่คาดหวังในอนาคต (ideal vision หรือ Scenario) เป็นมติที่ทุกคนเข้าใจความเป็นมา และคาดหวัง มีความประสงค์ร่วมกัน ตั้งแต่เริ่ม
I - 1	30 นาที	คิดค้น หากลวิธี (solution design) เป็นขั้นตอนที่ทุกคนได้แสดงพลัง และประสบการณ์ มีส่วนร่วม หากความคิดของตนมีเหตุผล ได้รับการยอมรับ จะเกิดความภูมิใจ ถ้าของผู้อื่นดีกว่า ก็ยอมรับเช่นกัน งานนี้จะเป็นของทุกคนตั้งแต่ต้น
I - 2	30 นาที	จัดความสำคัญ จำแนกกิจกรรม (priority) เป็นขั้นตอนที่ทุกคนได้แสดงประสบการณ์ให้ผู้อื่นเลือกใช้ประโยชน์ โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อควบคุมความสำเร็จ
C - 1	30 นาที	วางแผน หาผู้รับผิดชอบ (responsibility) เป็นขั้นตอนที่ทุกคนได้วิเคราะห์ตนเอง แสดงพลังความสามารถ และภารกิจที่จะร่วมทำงานในเรื่องใดได้บ้าง
C - 2	30 นาที	จัดทำแผน / กิจกรรม / โครงการ (Action Plan) ขั้นตอนนี้ ต้องร่วมกันเขียนแผนงาน / โครงการ

ระยะที่ 3 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

1. ประเมินผล และสรุปผลการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม AIC
2. จัดประชุมและนำเสนอความสามารถของกลุ่มให้กับชุมชน

แผนการดำเนินการ

ตารางที่ 3.3 แผนการดำเนินการ

ระยะเวลา	กิจกรรม	สถานที่	ผลที่ได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
พ.ค.-มิ.ย.	วางแผน และศึกษาข้อมูลจากเอกสาร	ห้องสมุด	-แนวคิดการเรียนรู้ -การจัดกระบวนการเรียนรู้ -ลักษณะและการจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มเฉพาะ	คณะผู้วิจัย
มิ.ย.-ส.ค.	ศึกษาสภาพชุมชน และศักยภาพกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโดยใช้กระบวนการ A-I-C ซึ่งมี 3 ขั้นตอนคือ 1) A- ขั้นตอนการสร้างความรู้ 2) I - ขั้นตอนการสร้างแนวทางพัฒนา 3) C - ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ	บ้านคลองโยง	-รวบรวมข้อมูลหมู่บ้าน - ค้นหาศักยภาพคนกลุ่มวัยต่างๆและคนพิการ	คณะผู้วิจัย ชาวบ้านคลองโยง
ก.ย.-พ.ย.	จัดประชุม	บ้านคลองโยง ชุมชน และมหาวิทยาลัยศิลปากร	ชาวบ้านกลุ่มวัยต่างๆ และคนพิการ ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพต่อชุมชน	คณะผู้วิจัย ชาวบ้านคลองโยง
ธ.ค.-มี.ค.	วิเคราะห์ข้อมูล	มหาวิทยาลัยศิลปากร	ผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย
เม.ย.-พ.ค.	เขียนรายงาน	มหาวิทยาลัยศิลปากร	รายงานวิจัย	คณะผู้วิจัย

แผนปฏิบัติการวิจัย

ตารางที่ 3.4 แผนปฏิบัติการวิจัย

ลำดับ	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เครื่องมือ/วิธีการ	เป้าหมาย
1	พ.ค.54	ศึกษาและสำรวจข้อมูลสภาพชุมชน (ด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและ สิ่งแวดล้อม ความต้องการเรียนรู้ อาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา)	- ศึกษาเอกสารจากข้อมูลมือสอง - สอบถามผู้รู้	เพื่อเข้าใจสภาพชุมชน
2	8 มิ.ย. 54	วางแผนปฏิบัติการการวิจัย	การประชุมร่วมกันในทีมวิจัย	- การจัดทำแผนปฏิบัติการของโครงการ - วางแผนเตรียมการลงพื้นที่เพื่อสำรวจชุมชน
3	15 มิ.ย.54	ลงพื้นที่ สํารวจชุมชน	- แบบสำรวจชุมชนประเด็น 1. แผนที่ชุมชน 2. ประวัติศาสตร์ชุมชน เรื่องราวความเป็นมาของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ฯลฯ 3. โครงสร้างชุมชน ภาพรวมของชุมชน โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ	- พบนักวิชาการที่ทำงานในชุมชน - ทำความรู้จักพื้นที่ คนในชุมชน องค์กรชุมชน และผู้นำ เพื่อหาผู้ให้ข้อมูล - ได้ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านสภาพชุมชน, ประวัติศาสตร์,แผนที่ชุมชน สังคมและ วัฒนธรรม – เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม สวัสดิการชุมชน

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลำดับ	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เครื่องมือ	เป้าหมาย
			- สังคมและวัฒนธรรม (ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคม กลุ่มเครือญาติ กลุ่มกิจกรรมการพัฒนา ค่านิยม ความเชื่อ การศึกษา สุขภาพอนามัย ประเพณี ภูมิปัญญา) - เศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ กลุ่มอาชีพ การถือครองที่ดิน ค่าครองชีพ รายได้ รายจ่าย ลักษณะการใช้ชีวิต กองทุน) - การเมือง การปกครอง (การเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ ผู้นำกลุ่ม ความคิดและการรับรู้เชิงประชาธิปไตย) - สิ่งแวดล้อม (สภาพทางกายภาพ แหล่งน้ำ การรักษาและการจัดการกับสิ่งแวดล้อม) - สวัสดิการชุมชน (กองทุนหมู่บ้าน กองทุนฌาปนกิจ กองทุนอื่นๆ)	-
4	19 มิ.ย.54	เรียนรู้กระบวนการจัดทำ A-I-C และการถอดบทเรียน (ภาคผนวก)	- สมุด - เครื่องบันทึกเทป	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ A-I-C เพื่อนำไปใช้ในชุมชน

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลำดับ	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เครื่องมือ	เป้าหมาย
5	20 มิย.54	วิเคราะห์สภาพชุมชน	- ข้อมูลที่ได้จาก ลำดับที่ 1 - ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	เพื่อกำหนดและคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ 4 กลุ่ม ได้แก่ - ผู้สูงอายุ - ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน - เด็กและเยาวชน - คนพิการ
6	27 มิย.54	ลงพื้นที่พบเทศบาล,รพสต. รวมทั้งศึกษาสภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	แนวประเด็นคำถามเพื่อแบบสัมภาษณ์ในประเด็นสภาพ ความต้องการและศักยภาพ	ได้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
6	กค.54 วันอาทิตย์ที่ 3 ของเดือน	ศึกษาสภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - กลุ่มผู้สูงอายุ - กลุ่มวัยทำงาน - กลุ่มเด็กและเยาวชน	แนวประเด็นคำถามเพื่อแบบสัมภาษณ์ในประเด็นสภาพ ความต้องการและศักยภาพ ถ่ายภาพ กระบวนการ A-I-C	ได้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลำดับ	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เครื่องมือ	เป้าหมาย
	วันที่ 17 กค.54 (08.30- 12.30 น.)	- กลุ่มคนพิการประชุมเรื่องการ จัดตั้งองค์กรคนพิการที่วัด มะเกลือ	การสังเกตแบบมีส่วนร่วม,การสัมภาษณ์	กลุ่มคนพิการ ต.คลองโยง
7	กค.54	วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนจัดทำ กระบวนการ A-I-C ของทุก กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ A-I-C	ได้แผนกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มเป้าหมาย
8	สค.54	สรุปเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม กลุ่มเป้าหมาย		ได้คู่มือ แนวทางการเรียนรู้ในแต่ละ กลุ่มเป้าหมาย
9	สค.54	จัดกระบวนการเรียนรู้ตาม กลุ่มเป้าหมาย		- กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีความตื่นตัว ในการพัฒนาตนเอง - ชุมชนมีความตื่นตัวและสนับสนุนเพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
10	สค.54	สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตร		ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
11	กย.54	จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน		กลุ่มเป้าหมายและชุมชนสามารถดำเนินการต่อ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลำดับ	วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เครื่องมือ	เป้าหมาย
12	ปลายสค. ต้นกย.54 (วันที่ 28 ส.ค.54)	จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน ภาพรวม(สภาพ ปัญหาและศักยภาพ ของชาวคลองโยง) เพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (เช่น เรื่องโฉนดชุมชน บัว นา ปัญหาสภาพแวดล้อม)	กระบวนการ A-I-C วัตถุประสงค์ เวลา Key person (คุณวลี สวดมาลัย,คุณกานต์, คุณบุญลือ,เทศบาล,รพสต.)	ได้คู่มือ แนวทางการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น โฉนดชุมชน(กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ตาม เจตนารมณ์ของโฉนดชุมชน ความเป็นมา) สถานที่ รพสต.1

เวทีเรียนรู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน สร้างสรรค์อนาคตคนคลองโยง

ตารางที่ 3.5 เวทีเรียนรู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน สร้างสรรค์อนาคตคนคลองโยง

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	สื่อ / วัสดุอุปกรณ์
9.00	ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดเวทีวันนี้	1. เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันถึงวัตถุประสงค์การจัดเวที 2. กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นความสำคัญของการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งนี้	ทีมผู้จัดชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดเวทีวันนี้	
9.05	แนะนำตัว และสร้างความคุ้นเคย	1. ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม 2. อุ่นเครื่อง(ฝึก)การเขียน	เล่นเกมแนะนำตัว	กระดาษA4ใช้แล้ว ปากกาปากกาสี
9.30	เรียนรู้วิถีชุมชนคนคลองโยง	1. สร้างความภูมิใจและความตระหนักถึงฐานทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิมในชุมชนตำบลคลองโยง 2. เรียนรู้สถานการณ์ชุมชนตำบลคลองโยงในปัจจุบัน	1. ผู้สูงอายุเล่าประวัติของตำบลคลองโยงให้ฟัง 2. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนวาดภาพสิ่งที่ประทับใจของตำบลคลองโยงในอดีต 3. แต่ละคนเล่าสู่กันฟังในเวทีใหญ่ 4. ผู้จัดกระบวนการสรุปประเด็นของตำบลคลองโยงในอดีต 5. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนวาดภาพตำบลคลองโยงในปัจจุบัน	กระดาษA4ใช้แล้ว สีชอล์ค กระดาษฟลิปชาร์ต

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	สื่อ / วัสดุอุปกรณ์
			6. แบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม (เด็ก, ผู้หญิง, ผู้ชาย) แต่ละคนอธิบายภาพของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง 7. แต่ละกลุ่มรวบรวมภาพของสมาชิกทุกคนให้เป็นภาพเดียวกันในกระดาษฟลิปชาร์ต 8. ส่งตัวแทนนำเสนอภาพของกลุ่ม	
11.00	ภาพฝันตำบลคลองโยง	1. เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตำบลในอนาคตร่วมกัน	9. ผู้จัดกระบวนการตั้งคำถาม “อยากเห็นตำบลคลองโยงในอนาคตเป็นอย่างไร ? ” 10. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนวาดภาพตำบลคลองโยงที่อยากให้เกิดขึ้น 11. แต่ละคนอธิบายภาพของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง (ใช้กลุ่มเดิม) 12. แต่ละกลุ่มรวบรวมภาพของสมาชิกทุกคนให้เป็นภาพเดียวกันในกระดาษฟลิปชาร์ต 13. ส่งตัวแทนนำเสนอภาพของกลุ่ม	กระดาษA4ใช้แล้ว สีชอล์ค กระดาษฟลิปชาร์ต

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	สื่อ / วัสดุอุปกรณ์
			14. ขออาสาสมัครแต่ละกลุ่มมาช่วย รวมภาพของแต่ละกลุ่มให้เป็นภาพ เดียวกัน ช่วงหลังจากรับประทานอาหาร กลางวัน	
12.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน			
13.00	อุ่นเครื่องภาคบ่าย	เตรียมความพร้อมผู้เข้าร่วมประชุมสำหรับ กิจกรรมในช่วงบ่าย	เล่นเกมส์ ปรบมือ และอื่นๆ	
13.15	ภาพฝันตำบลคลองโยง(ต่อ)	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นภาพของตำบล คลองโยงที่อยากเห็นในอนาคตร่วมกัน	อาสาสมัครนำเสนอภาพรวมของตำบล คลองโยงที่อยากให้เกิดขึ้นในอนาคต	ภาพวาดตำบลคลองโยง ในฝัน
13.30	สานฝันให้เป็นจริง	ค้นหาแนวทางวิธีการไปสู่ภาพตำบลในฝัน	1. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดกิจกรรมที่ อยากให้เกิดขึ้นเพื่อให้ภาพฝัน ตำบลคลองโยงเป็นจริง 2. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอ 3. ผู้จัดกระบวนการช่วยประมวล กิจกรรมทั้งหมด	สื่อนวัตกรรม กระดาษฟลิปชาร์ต
14.00	จัดประเภทกิจกรรม	เพื่อจัดประเภทของกิจกรรมให้เหมาะสมตาม ศักยภาพของชุมชน	1. แต่ละกลุ่มช่วยพิจารณากิจกรรม โดย แยกประเภทของกิจกรรมเป็น 3 ประเภท ได้แก่	สื่อนวัตกรรม กระดาษฟลิปชาร์ต

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	สื่อ / วัสดุอุปกรณ์
			- กิจกรรมที่สามารถทำได้ - กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน 2. กิจกรรมที่จะต้องให้หน่วยงานทำให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอเวทีใหญ่ 3. ทีมผู้จัดกระบวนการช่วยประมวลภาพกิจกรรมทั้งหมดที่ได้จัดประเภทไว้ 4. เปิดให้อภิปรายแลกเปลี่ยนร่วมกัน	
14.45	เลือกกิจกรรมมาดำเนินงานร่วมกัน	1. เพื่อเลือกกิจกรรมที่น่าสนใจ 2. เพื่อหาทีมงานผู้รับผิดชอบ	1. ให้แต่ละคนมาลงชื่อในกิจกรรมที่ตนเองสนใจอยากทำ เพื่อไปจัดทำรายละเอียดโครงการร่วมกัน 2. ผู้จัดกระบวนการให้ตัวอย่างหัวข้อสำหรับเขียนโครงการ	สื่อนัลค ตัวอย่างหัวข้อในการเขียนโครงการ
15.00	สรุปการประชุมและนัดหมายการจัดเวทีนำเสนอเนื้อหาโครงการในครั้งต่อไป			

ด้วยการดำเนินการวิจัยเป็นลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อประกอบ การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนา มนุษย์รายวิชาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (Lifelong Education and Human Development for Special Target Population) รหัส 569575 จึงมี การบูรณาการการเรียน การวิจัย และการบริการวิชาการ มีการประชุมร่วมกัน ร่วมมือกันเพื่อศึกษา กลุ่มเป้าหมายเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้แก่กลุ่มกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชนและ กลุ่มคนพิการ เป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน พื้นที่ของตำบลคลองโยงมีอาณาเขตที่กว้าง บริบท ของชุมชนมีสภาพของความเป็นเมือง ชนบท และกึ่งชนบท การวิจัยในกลุ่มผู้สูงอายุใช้ชมรมผู้สูงอายุ เป็นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะพบกันทุกเดือนที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศูนย์ 1 กลุ่มคนวัยทำงานพบตามวันที่มีการประชุมสหกรณ์คลองโยงที่โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ กลุ่มเด็กและ เยาวชนพบทุกอาทิตย์ที่วัดมะเกลือและกลุ่มคนพิการใช้การเยี่ยมบ้าน

ช่วงของการศึกษาตำบลคลองโยงเกิดผลกระทบของน้ำท่วมตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 จนถึงเดือนมกราคม 2555 คณะวิจัยร่วมกับกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร หน่วยงาน ท้องถิ่น โรงพยาบาลโพธาราม เพื่อช่วยเหลือชาวคลองโยงเป็นระยะ เช่น ถูยั้งชีพ การประสานงาน ศูนย์พักพิงตามสภาพที่สามารถจะช่วยให้ การตรวจสุขภาพ การจัดกิจกรรมจิตอาสาช่วงและส่ง ผลกระทบต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงานซึ่งไม่สามารถปฏิบัติการได้ เต็มรูปแบบ

เพื่อความเข้าใจแต่ละกลุ่มที่มีความหลากหลายจึงนำเสนอผลการวิจัยจำแนกเป็นแต่ละ บทตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานของตำบล กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่ม คนพิการตามลำดับ